

"Червоний Вартовий" на рифі

Джон Артур Баррі

Переклав з англійської Майк Йогансен

Розділ I

Портова Управа Ендеверу^[1], столиці й головної гавани Куксленда, довго не зважала на заяви шкіперів, тамтешніх та чужих, що коло рифу "Кіт з Кошенятами" треба влаштувати чи буй із дзвоном, а чи стаціонарний корабель. Портова Управа висувала ту думку, що маяк на Мангровій Стрілці, крім своїх прямих обов'язків, давав також зелений промінь поміж S 3/4 W та S.S.E. на чотири кабельтови у східньому напрямку від рифу. Портова Управа вважала це за цілком достатню пересторогу для кораблів, що минали повз небезпечного "Кота" з його сім'єю.

Двоє бригів і один береговий шонер* уже нарізались на скелю. Шкіпери й матроси погубили свої посвідки, а дехто — й своє життя; ті ж, що врятувалися, присяглися, що "зеленого променя" не було видно. Та що Управа знала, що промінь мусив бути видний, ці заяви не допомогли нічого.

Одної ночі, проте, сам начальник Управи, вертаючись із півдня, в туманну годину на борту "Пальметто", раптом прокинувся від настирних штовханів та стусанів, що замалим не викинули його з ліжка.

Вийшовши на чардак у халаті, він налетів на шкіпера — старого Джека Гейнса.

— В чому діло? Куди к бісу ви затаскали цю посудину?

— Акурат саме на "Кота з Кошенятами", — спокійно одказав старий Джек. — Так от, де ж ваш отой знаменитий зелений промінь, га?

Справді, таки нічого не було видно, окрім струмочка білої пари, що веселими стрибками виривалася з передньої частини корабля, та маяка на Мангровій Стрілці, саме на тім місці, з якого він мусив був указати "Пальметто" на риф.

— Але ж я сам на свої очі бачив зелений промінь, і то не один раз! — хвилювався начальник, перевісившись за борт і виглядаючи в бік вітру. Тим часом машини стукотіли й торохтіли на найвищій швидкості, даремно силкуючись вихопитись з пазурів "Кота".

— Бачив і я, — одказав спокійно Гейнс, — саме ясної години. Тільки не в такому південному тумані, як оце зараз. Саме отакої ночі мій брат Джим нарізавсь на риф на "Іудейській Зорі". А ви взяли його в роботу за це й казали йому, що він не моряк, бо не бачив вашого знаменитого зеленого променя. Тепер, коли ви потрапите на той світ і спіткаєте там отих бідолашних хлопців, ви муситимете згодитись, що саме Портова Управа нічого не тямить у цій справі.

Старий капітан коротко засміявся і одійшов.

Але, на щастя, надійшов рятувальний човен, і всі на цей раз вискочили цілі,

покидаючи "Пальметто" на поталу зубам і кігтям "Кота".

А начальник Управи, чоловік справедливий все ж таки (коли він чогось переконався, як-от тієї ночі), не тільки наказав повернути капітанові посвідку, а й дав йому другий корабель. Але він готовий був присягтись собі повік свого життя, що старий Джек Гейнс посадив судно на риф саме тому, що на ньому був пасажиром начальник Портової Управи.

Як би то не було, а цей незначний інцидент спричинився до того, що в місті об'явлено торги на збудування буйа з дзвоном. А що маленькі країни полюбляють великі речі, буй мав бути здоровенний, справді рекордний буй, із дзвоном завбільшки з барабан.

Сем Джонсон, власник гамарні* "Вулкан", був той, хто склав контракта, не тому, що він був найдешевший із конкурентів, а тому, що він був єдиний.

Інші майстри уникнули цієї справи. Без сумніву, вони змогли б збудувати буй, але їх затрудняв дзвін. По контракту ж треба було робити всі частини тут-таки — в колонії. Проте Сем зі своїми хлопцями та із своїм єдиним учнем без страху взялися до роботи, і за кілька тижнів здоровенний конус із клепаного листового заліза лежав у його дворі. З обох кінців конус був зрізаний. До дна була на прогоничах прироблена дужка для якірного ланцюга; вгорі висіло з хреста, піддержуваного двома штабами, щось довгасте з мюнц-металу*, в середині чого був язик завбільшки з здорову бутелю для води. Це був дзвін. Він хилитався, коли торкнеш хоч трошки, і давав глухий звук. Джонсон присягався, що його було чути на острівному маякові за двадцять миль від берегу.

Візьміть отакий австралійський коров'ячий дзвоник, що в такій пошані у скотарів і що нагадує своєю формою найбільше овальний глек, довгий та вузький, якого глухе торохтіння можна чути на колосальній відстані; тоді збільшіть його в скільки сот разів — і в вас буде приблизна уява про той великий дзвін. Що ж до самого буйа, то він був більший за будь-якого свого родича в Портсмутському докові. А серед них є неабиякі буї.

Отож, коли він лежав на боці, поштрихований свіжою блискучою червоною фарбою, в три шари, з широченною дірою, що ждала, поки її заткнуть герметично, Портова Управа, начальник гавани і всі моряки з порту прийшли його оглядати, знайшли, що це "добряча штучка", поздоровляли його творця й висловлювали певність, що відтепер "Кіт з Кошенятами" більше нікого не спіймають.

Ясна річ, була й "партія світляного корабля", і ця партія ремствувала. Але вона була в меншості й малопопулярна, бо магічне слово "скорочення видатків" на той час саме носилося в атмосфері. А пловучий маяк став би недешево. До речі, буй був свого, місцевого роблива, а не виписаний з Великобританії чи з Німеччини, зроблений тут, у Куксленді, і, мабуть, чи не перший, — а ві всякім разі найбільший з-посеред зроблених у Колоніях.

Отже, перед тим, як поставити його на місце, треба було, ясна річ, учинити бенкет, щоб відзначити таку подію й показати отим заздрим Південним Штатам, що Куксленд може, коли то треба, щось зробити.

І до гарненької дочки начальника великої страшної кам'яної тюрми, що стояла ген на горі, звернулися тепер з проханням охристити буй і розбити пляшку вина об його круті боки, оперезані навхрест круглими заклепками, нагадуючи гудзики на парадному сурдутові крамаря.

Мабуть, неясна згадка про її повсякчасне специфічне оточення нашттовхнула дочку начальника тюрми на думку, як вона, зачервонівшись, обірвала шворку й сказала ясним голосом, коли пляшка розбилась на гамуз: "Я даю тобі ім'я "Червоний Вартовий". Ти будеш стерегти й вартувати і крізь бурю й туман остерігатимеш кораблі від смертних скель. Ми ставимо тебе, щоб ти виконував цю повинність!"

Для експромтної промови це було дуже елегантно сказано, і, привітаючи коротенький спіч, голосне "ура" вихопилось із сотень здорових моряцьких горлянок, лунаючи вдаль і вишир.

Розділ II

Тим часом над ними в тюрмі, над якою суверенно царював її батько, у камері засуджених сидів чоловік, чекаючи смерті. Його привела з глибу суходолу чорна поліція після довгої гонитви по дикій країні, де Велике Торфяне Болото підступає аж до підніжжя Базальтових Скель.

"Комбо"^[2] Картер, уживаний так за свій звичай товаришувати з чорними і навіть перебувати довший час членом якогось племені, був ще зовсім молодий чоловік: йому не було й двадцяти трьох літ. Він народився в одному з пограничних районів суходолу і ще хлопцем почав свою кар'єру з того, що вславився, як досвідчений конокрад.

Потім він з ватагою пройдисвітів "жили з охоти", як вони це взивали, тобто крали скот і гнали продавати на Південь. Але що ця робота здавалася такому питомому злочинцеві, як Картер, занадто млявою, він одного дня з'явився в своїй рідній окрузі, щоб зайнятись поважнішою справою. Сам-один, на доброму коні і з парою револьверів за поясом, на голові бриль із пальмового лика, блакитна сорочка, кавалерійські штани, заправлені в чоботи, — у такому вбранні він промчавсь по закурених шляхах маленької округи, спеченої лютим західним сонцем. Спинившись коло відділу Кукслендського банку, він вдерся в кімнату і, наставивши на управителя револьвер, накази в йому "вивертати касу".

Але той натомість схопивсь за шухлядку, де був револьвер. Коли він поворухнувся, Комбо забив його одним пострілом. Саме в цей момент його старший син, п'ятнадцятилітній хлопець, увійшов у кімнату й сміливо кинувся на вбивцю, але впав на тіло свого батька, пронизаний кулею в плече.

Та стрілянина сполошила містечко, і люди збіглись до банку. Комбо, схопивши пачку асигнацій з відчиненого сейфу й націляючись у людей своїми револьверами, сів на коня й подався геть.

Другого ж дня він ограбував і забив мандрівного крамаря, вкинув тіло у вкритий

брезентом крамарів повіз, де були його товари, й підпалив його. Тоді, женучи перед собою коні забитого, він повернувся впоміж дикі неприступні Базальтові Скелі і жив там сам поза всяким законом, коли після довгих місяців настирного висліджування й гонитви нарешті салдати, білі й чорні, оточили й спіймали його.

Отакий був той чоловік, що сидів у камері засуджених Ендеверської тюрми: чоловік-тигр. Його обличчя з довгими, вузькими, тонкими губами, випнутими вилицями, чорними, вузькими, як щілини, неспокійними очима, що ніби намагалися глянути одне на одне почерез плескатий м'ясистий ніс; все його обличчя було неначе описом лютого дикого характеру свого власника. Щирий тип "комбо", тих присадкуватих, чорних дикунів, що не бояться ні Бога, ні чорта, ні людей — нічого на світі.

Камера для засуджених у порті Ендевер — це просто кам'яна клітка; її одна сторона — та, що виходить у широкий коридор, — це грубі залізні штаби з фірткою посередині, завбільшки щоб якраз увійти людині. Ось тут уночі після охрещення "Червоного Вартового" сидів Комбо Картер у яскравому сяйві електричного світла; його вовчі очі стежили тюремного вартового, що з рушницею на плечі ходив взад і вперед по коридору, спиняючись кожного разу коло ґрат подивитись на мовчазну фігуру всередині камери.

На чоловікові, що мусив умерти за три дні, не було ручних кайданів. Але пара міцних, хоч легких, заліз, з двохфутовим ланцюгом поміж ними, сковувала його ноги. З того часу, як його забрано в тюрму, він був такий самий похмуро байдужий, як і був взагалі. Зневажливо відмовившись від послуг священика, він або дрімав на ліжку, або сидів, як тепер, на маленькій дерев'яній лаві, приробленій до стіни, і, сперши злісне, безволосе, бліде обличчя на долоні, згорбившись, стежив напівзаплющеними очима за невпинною ходою вартового.

Вартовий — молодий англієць, недавно взятий до війська, хотів би при нагоді зробити якусь невеличку послугу в'язневі. Ще не загартованим від тюремних зітхань і сцен серцем він жалів засудженого, чие життя було тепер таке коротке, жалів, хоч і знав, за що його засуджено. Останніми днями його дуже боліли зуби, і тепер щелеп був йому сповитий фланелевим бинтом. Отже, коли він звільнявся з посту, востаннє, він сказав в'язневі, що взяв відпустку в місто, щоб витягти собі зуба. Його варта ось уже мала скінчитись — зоставалось якихось півгодини, коли, проходячи повз камеру засудженого, він побачив щось, що витіснило з його уяви всі інші думки.

Пролунав, герґочучи й задихаючись, якийсь звук; ноги Комбо простяглись на підлозі, він висів на черезсідельнику, що правив йому за пояс, прив'язаному до залізної штаби ліжка. Людина старша й досвідченіша, може, переждала б яку мить, бо ні разу досі в'язень не виявив ні найменшого наміру до самогубства, навпаки, він з прокляттям об'являв, що "гра ще не скінчена". Але Аштон, кинувши рушницю, похапливо одімкнув патентований замок фіртки і прожогом кинувся в камеру. Краще б він був увійшов у клітку тигра. За одну секунду вбивця впав на нього усім своїм довгим мускулястим тілом, звалив його долі, його жилаві руки обценьками схопили його за шию й не випускали доти, доки не видушили з неї подиху життя.

Нарешті, випустивши шию зі своїх лютих пальців, в'язень підвівся й важким оком глянув на нерухому річ, що з роззявленим ротом і висунутим язиком вилупила на нього мертві очі. Потім він задоволено хрокнув, обшукав кишені мертвяка і, швидко здибавши те, що йому було треба, зняв свої ніжні кайдани. Далі, виглянувши в коридор, він почав уважно прислухатись. Та в тиші не було ні звука, окрім гуркоту якогось далекого динамо. Він уже давно чув дев'ятигодинний гарматний постріл з батареї на горі і знав, що йому, отже, небагато залишалося часу. Хутко й моторно він узявся до роботи... За деякий час вартовий з оповитим обличчям і рушницею на плечі ходив повільно взад і вперед, спиняючись кожного разу подивитись у камеру, де на одному боці накритого ліжка виглядала скута нога. Раптом його погляд упав на чотирикутню білу річ, що лежала долі в камері; він увійшов у камеру, недбало підібрав якусь картку й запхнув її в ліжку. Коли б то він знав!

Розділ III. Гавань порятунку

— Е, матері його чорт! Хлопче, ти оп'ять хворієш? Бачу, бачу, ота тварюка ще тут, як слід. Добре вже, коли йому витягнеться шия, він ураз заспокоїться. Ну, йди собі і вирви собі оту штуку.

Це сказав Сюлліван чоловікові з перев'язаним обличчям, що, насунувши кашкета на брови й тулячи носовичок до рота, здавалося, був годен тільки кивати головою й буркнути щось, указуючи на камеру на знак того, що під час його дежурства все було гаразд.

Коридором, східнями, тоді другим коридором, у повному електричному світлі перейшов фальшивий вартовий, тулячи одну руку до лица, а другою стискаючи рушницю. У кінці останнього коридору був критий двір, а в кінці його він міг бачити високий забраний ґратами вхід до тюрми, і через решітку, здавалося, підозріло заглядав великий круглий білий місяць, — такий він здавався близький. Аж ось шлях до волі здавався відкритим і, інстинктивно поставивши свою рушницю на полицю коло лівої стіни, він повернувся до маленької одчиненої фіртки праворуч від завжди зачиненого головного входу.

Але ніхто не виходить так легко з тюрми порту Ендевер, чи зв'язаний, чи свободний. Начальник, старий армейський полковник, формаліст, отже, з усякими витівками щодо порядків, про це подбав. Отож, коли злочинець підійшов до фіртки зі спокійною радістю на серці і вдихнув свіжий дух ночі, якого так довго був позбавлений, з освітленої будки вийшов чоловік і гукнув:

— Агов, Аштоне! їдеш уже витягати зуба? То так — іншого способу немає. Дай мені лише твою перепустку...

Холодний піт поточився тому струмками з лоба. Щоб виграти час, він щось невиразно промимрив і почав длубатись рукою в кишенях, шукаючи речі, якої там зазнаки не було.

Ідіот, осел! Це була та картка, що він був знайшов у кишені разом з ключем від

кайданів і, навіть не глянувши на неї, пхнув у ліжко.

— Може, ти покинув її в своїй хаті, га? — запитав другий глузливо. — Що ж, синку, треба тепер знайти її, чи там у тебе зуб, чи не зуб. Випустити тебе без перепустки коштувало б мені моєї куртки. Отже, гайда, вертай назад і принеси мені картку.

Але цього той не міг насмілитись зробити. Проте на одну мить йому спало на думку повернутись, забити Сюллівана й забрати картку, що лежала під мертвим тілом на ліжкові. Але він не мав тепер зброї. Сюлліван був високий, дужий чоловік. Ні, це не годилось.

Крім того, не знати було, де Сюлліван є. Сюлліван міг забрати собі в голову подивитись на свого в'язня. Він учув чийсь ходу.

Він вирішив в одну секунду. З тіні передньої він міг, не викриваючи свого інкогніто, вистрибнути геть, щоб умотивувати втечу зубним болем і втратою перепустки. Всі ці альтернативи промайнули в його мізкові за якихось десять ударів серця. Зважаючи, що його становище було безпорадне, вся розбишацька відвага схопилась у ньому. В очах йому почервоніло. Озброєний, він може забити чоловіка, що застив йому дорогу, як він оце вбив другого. Раптом зірвавши з себе пов'язки і скинувши з лоба кашкет, він показав викривлене лютою злістю обличчя. Черговий зблід і одсахнувсь. Влучний удар кулаком схитнув і звалив його долі. Ще секунда — убивця вискочив фірткою й побіг вулицею, оповитий курявою, що білими хмарами здіймалася в білому місячному сяйві.

Пін, пін, пін, пін — свистіли кулі, що тюремні вартові випускали по летючій хмарі. Великий дзвін гостро й швидко вибивав удари, і похапливі напіводягнені салдати хапали рушниці, вибігали на вулицю і стріляли, добігаючи до хмар куряви.

Пін, пін, сзз, сзз... Як кулі сичали й дзичали за ним по горбку, вибиваючи далеко попереду нього маленькі цятки в куряві! І як гув отой проклятий дзвін! Він ненавидів дзвони. Він завжди ненавидів дзвони ще з далеких днів в рідному місті Араватта, де він на дзвін уставав на світанку, прокрадаючись вогкою травою поза двором верхових коней. Якби йому коли привелося мати такий двір, він уже подбав би, щоб там були осідлані коні і вночі.

А влучили! Він почув, що з ноги цебенить кров, проточуючись у чобіт. Показав би він тому чортові, що зробив цей постріл!

Він не знав, де йому бігти, не будши зроду в тому портові, але він біг просто вперед, і кулі свистали за ним і здіймали попереду куряву. Дорога вся лежала за ним на горі. Перед собою він бачив гавань і щогли кораблів у ясному світлі. За собою він чув глухе тупотіння ніг. Він охляв і спинився раз чи два. Раптом він почув, що вистріли розлягаються коло нього. У цей момент він був коло підніжжя прикрого взгір'я, на якому стояла тюрма. Праворуч дорога завертала до серця міста. Ліворуч, близько морського берегу, були якісь майстерні, склади, стоси дерева, дамби й одно чи два каботажних судна.

Навколо здіймалася курява, очевидно, від поліції чи народу, збаламученого стрілом і дзвоном, що біг до тюрми. Іти далі було зовсім ні до чого, а може, ще й гірше. Рушниці змовкли. Він знітився в тіні паркану, переслідувачі не могли його бачити. Окрім того,

ставало на шторм, і чорнії хмари вже стелили тіні на білий ґрунт. Він звівся, скрадаючись попідтинням, знайшов у ньому зламану лату, одірвав її й проліз у дірку. Він був у дворі — довга майстерня, що з неї витикався комин, займала половину двору. Пахло гарячим залізом і свіжою фарбою; ноги вгрузали в попіл. Просто перед його очима стреміла якась здорова чудна річ. Йому спало на думку скористатись нею, коли він став у тінь її і почав вагаючись міркувати; тяжкі краплі дощу глухо падали на її залізну оболонку. Заввишки з його плече був отвір, досить великий, щоб йому пролізти крізь нього й опинитись у череві тієї речі. Він чув, як переслідувачі бігли в темряві потойбіч паркану. В цьому не гірше, ніж у чому іншому! І, скупчивши всі сили в одному напруженні, він підтягнувся на пальцях, застромив у дірку голову; спершися на поясну рихву, він протиснув усередину все своє тіло.

Він був високий на зріст, але, держачись за край, не міг намацати дна. Проте, коли він зважився спуститись, йому довелось упасти на якихось три фути. Де б він не був, але він сховався добре, і це здалося йому таким забавним, що він засміявся вголос. Блискавки спалахували, грім гримів, і тропічна злива лилася над його схованкою — а вона залишалася суха, бо вхід був зі споду схованки. Блискавиця раз у раз освітлювала його притулок і дозволяла йому пересвідчитись, що рана його була несерйозна, — куля пронизала м'ясисту частину. І витягши носовичка з кишені салдатського мундиру, він швидко зімпровізував сяку-таку перев'язку. У другій кишені він знайшов плитку табаку, одкусив добрий шматок і, лежачи горілиць, стоїчно чекав на те, що фортуна могла надалі мати для нього в запасі.

Розділ IV

Незважаючи на ранку, що таки боліла, Комбо Картер спав, поки його не збудили голоси коло входу до його притулку. Сем Джонсон балакав з купкою своїх хлопців.

— Чудне діло, я, здається, зроду не бачив такого, — сказав Джонсон. — Він щез, як та мара.

— Це через шторм, — сказав другий. — Він утік під захистом бурі, коли ось-ось мусили його взяти.

— Але як то вийшло? — спитав хлоп'ячий голос. — Поліцейські присягаються, що вони були вже коло нього, коли знявся шторм, — оце тут, біля вашого паркану. Я не дав би йому втекти, даю одрубати собі руку! Я певний, хоч що, що він десь тут, на березі. Коли ви нічого не маєте проти, містер Джонсон, я б ще разочок подивився тут.

— Дивіться, прошу, мастер Страттон, — одповів власник гамарні. — Але ми повивертали тут усі кутки догори ногами — і хоч би що! Я гадаю, як на мене, то він ухопив і тепер човна десь на морі.

Почувши прізвище "Страттон", Комбо настовбурчив вуха, — невже ж це син управителя банку, що його він застрелив, забивши попереду батька? От так штука, коли так! Швидко він упевнився.

— Бідний хлопчина, — сказав один з людей. — Я добре знав його батька, перше ніж

оцей звір Комбо його забив. Він пришив також і це кошеня, чи не так, хазяїне?

— Поранив його добре, — одказав Джонсон. — Його мати хотіла, щоб він узяв посаду в банкові, коли він вийшов із лікарні. Вони зараз йому запропонували це, але він чисто одмовився. Отже, вони віддали його до мене в науку. Спритний хлопець і жваво взявся до діла. Багато доклав рук до "Червоного Вартового". До речі, він же й робив план. Нумо, хлопці, хай скільки душ іде до Морського складу й візьміть тачку, щоб вивезти "Вартового". Вони збираються ставити його взавтра, коли поховають бідолаху Аштона.

Що й казати, — пробурмотів убивця, ледве стримуючи смішок, і знітився, уникаючи круглої світляної плями. Дуже забавно, що син чоловіка, якого він забив за те, що той не схотів по команді підняти руки, що син цього самого чоловіка найбільше спричинився до збудування цієї знаменитої схованки. Нікому й не приснилося б шукати його тут. Це було ясно. Вночі він вийде, і коли б йому пощастило ще вкрасти коня, він міг би ще й попасти колись усіх отих людей.

Вони, очевидячки, збирались відвезти оцю штуку десь інде, вглиб країни; може бути, що залізницею. Скидалось на те, що це була якась нова винайдена штука для скотарства; можливо, щоб купати вівці. Якби вони тільки вкинули туди який шматок, він потрапив би саме куди треба. Але коли б цього й не трапилось, йому поки що вистачить табаку? Так точилася думка злочинця. Він уже бачив себе в думках на волі, знов у своїх старих місцях, — чи й ще далі, ген в глибу країни.

Інколи він чув близько голос, що казав: "Що нового?"

"Нічого, — відповідав голос, що належав молодому Страт-тонові. — Обшукали порт Ендевер згори донизу — і хоч би що! Тепер партія пішла в глиб, а друга шукає берегом обабіч гавани. Я повернувся, бо надумав, що покришка "Червоного Вартового" трішки завелика, як на отвір, і я знаю, що вони не схотять тепер ждати, бо вже наготували швартови на рифі".

Потім був такий звук, наче різали холодною пилкою по залізу, щось притулили до дірки й зачинили так щільно, що не залишилося ні промінчика світла. Раптом буй покотили, добре струшуючи й перекидаючи того, хто в нім був. Він глухо мимрив прокляття, силкуючись звестися й марно шукаючи за що-небудь учепитись. Темно було, як у бочці, і спека од сонця, що нагрівало залізні листи ще зранку, зробилась нестерпучою з того часу, як замкнули єдиний отвір. В одчаю бідолаха скинув з себе все і голий лежав на одежі; гаряче залізо люто пекло його тіло там, де йому траплялось його торкнути. Зненацька він відчув, що його схованку піднято зовсім угору, і вона поїхала. Спека чимраз дужчала, і піт зливою котився по тілу. Він зціпив зуби й терпів. Тепер він почував, що рух його схованки змінився — вона летіла в повітрі — глухе торохтіння почулося йому. Саме в цей момент "Вартового" піднімали на борт портового судна "Тетіда" — капітан Гейнс, — і торохтіння йшло від її парового крану.

Тепер трошки посвіжішало. Але його вразив зовсім інший, цілком новий рух. Запевне знав він, що до цього часу йому не траплялось його переживати. Це не був рух залізниці. Та що так боляче стримувало його подих і стискало горло залізними

общеньками? Повітря! Повітря, господи мій! Він надаремно шукав у густій темряві дірки, збиваючи собі пальці й ламаючи собі нігті об уклепані прогоничі. Але він згубив усяке почуття місця й шукав дірку вгорі, а вона була в нього під ногами.

Але, якби він і знайшов її, це б йому не допомогло нічого — вона була добре вкручена й закріплена суриком, тепер уже твердим, як сталь. Атмосфера чимраз гушла й гушла, його подих виходив і вертався зі свистом. Ніби сотні тонн тяжіли на його грудях, і серце стукотіло, як молоток.

Може, вперше зроду його напав жах. Де він? Що з ним буде? І коли він вовтузивсь, б'ючись об розпечені стінки своєї в'язниці, хапаючись повітря, його нога раптом торкнула ручні кайдани забитого вартового, що він узяв разом з його поясом, — здавалося, довгі роки тому, — у тюрмі. Він узяв їх і з усієї охлялої, істеричної сили бив у залізні листи жахливої пастки.

Раптом вона змінила свою поставу, стала сторч. Він упав коміть головою* на дно її і лежав там зігнувшись, — вогнева спека замінилася на свіжу прохолоду. Груді йому розривало, і чудні вогневі візерунки затанцювали перед його розплющеними очима. Щось зловісно задзвонило йому в ухах. Дзвін! Як він ненавидів дзвони! Дін, дон, дон, дін... Тепер він знає... Вони його все ж таки повісили... Це був тюремний дзвін... Він ще не зовсім умер... Він бовтається на мотузку... Прокляття їм усім...

"Чи не здавалося вам, що там щось усередині торохтіло і стукало, коли ми спускали "Вартового" за борт", — спитав начальник порту, коли "Тетіда" розводила пари від "Кота з Кошенятами".

"Голівки з прогонича та один чи два поганих шруби", — одповів старий шкіпер коротко, скидаючи оком назад, де здоровий червоний буй качавсь на воді, вклоняючись і киваючи стрічному західному вітрові. Од нього виразно долітали похмурі звуки дзвону.

Примітки

Оповідання "The Red Warder on the Reef" ("Червоний Вартовий" на рифі") було опубліковано 1902 року в авторській збірці Джона Артура Баррі "Red Lion and Blue Star With Other Stories by John Arthur Barry" ("Червоний Лев і Блакитна Зірка, а також інші історії").

Джон Артур Баррі (1850-1911) - не дуже відомий австралійський письменник, родом з Англії, прозаїк-мариніст і журналіст, автор шести збірок оповідань і двох романів, а також численних публіцистичних творів. Пробувши декілька років мореплавцем і маючи неабиякій досвід в цій справі, він присвятив свою літературну творчість саме цій темі.

Український переклад "Червоний Вартовий" на рифі" представлено тут за виданням "Майк Йогансен. Як будується оповідання. Аналіза прозових зразків", Харків,

"Книгоспілка", 1928. Крім даного оповідання Дж. Ар. Баррі в перекладі Майка Йогансена, в тім виданні надрукований зокрема також детальний аналіз побудови цього оповідання. Цей йогансенівський аналіз "'Червоного Вартового" на рейді" можна прочитати теж у виданні "Майк Йогансен. Вибрані твори", Київ, "Смолоскип", 2001.

В перекладі Майка Йогансена відсутні назви розділів (крім третього розділу, котрому перекладач залишив назву - "Гавань порятунку"). В англійському оригіналі всі розділи мають назви: I - *The Building of the "Warder"* (Спорудження "Вартового"); II - *The Condemned Cel* (У камері смертників); III - *A Harbour of Refuge*; IV - *The Mooring of "The Warder"* (Швартування "Вартового").

Двоє бригів і один береговий шонер... — Тобто два бриги і берегова шхуна. Бриг (англ. brig від італ. brigantino — бригантина) — двощоглове вітрильне судно XVIII-XIX ст., найменше парусне судно, створене на основі малої бригантини і шняви, з корабельною оснасткою на двох щоглах. Тоннаж не перевищує 350 т, довжина — 30 м, ширина — 9 м і глибина трюму — не більше 6 м. Вітрила у брига прямі на фок-щоглі та грот-щоглі і з одним косим гафельним вітрилом на гроті. Шхуна — тип вітрильного судна, що має не менше двох щогл із косими вітрилами, коли передня щогла нижча за наступну, або всі щогли однакові. Шхуни мають невелику осадку, що дозволяє їм ходити навіть на мілководді.

... власник гамарні "Вулкан"... — Гамарня - нині вже застаріла назва для металообробного закладу, металоплавильні, кузні; походить ймовірно від нім. гамер — молот.

... щось довгасте з мюнц-металу — Мюнц-метал (або мунц-метал) — мідноцинковий сплав (вид латуні), запропонований Г. Мунцом (Англія) в 1832 році.

... упав коміть головою... — Коміть головою — стрімголов, сторчголов.

^[1] Endeavour — Зусилля (Примітка перекладача).

^[2] Комбо — прозвисько чорних австралійців (Примітка перекладача).